

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 372

Květen 1987

POCTA ČESKÉMU HUMORU CENA MARKA TWAINA VLADIMÍRU ŠKUTINOVÍ!

World Humor and Irony Membership udělil na svém desátém světovém kongresu humoru ve Spojených státech ve Phoenixu dne 6. dubna 1987 *poprvé cenu Marka Twaina*. Za esej "Smích pro lidi a lidé pro smích — humor proti násilí, demagogii a hlouposti" obdržel první cenu Vladimír Škutina, český exilový spisovatel, žijící ve Švýcarsku.

Počínaje letošním rokem bude WHIM, který je složen ze zástupců 36 zemí a profesorů lingvistiky z 62 univerzit, udílet každým druhým rokem cenu MARKA TWAINA (cena stejného významu, ale ne spojená s finanční dotací) za díla, která svou humoristickou a satiristickou formou burcuje svět k obraně proti násilí, demagogii a hlouposti.

ZPRÁVA ZE CSCE DIGEST

Komise na Kooperaci a zabezpečení Evropy (CSCE) se sešla v Praze 17. února 1987. Její předseda Steny Hoyer, komisař Christopher Smith a člen kongresu Albert Bustamante se sešli s několika zástupci Charty 77, deset let staré československé organizace pro lidská práva, která byla letos navržena jmenovací komisí pro udělení Nobelovy ceny pro rok 1987.

Schůze se zúčastnila dr. Libuše Šilhanová, mluvčí Charty 77, Jozef Vohryzek, jakož i otec Václav Malý, který podepsal Chartu jako katolický kněz.

Delegace se později dozvěděla, že úřady zadržely další tři členy Charty, divadelního spisovatele Václava Havla, Jiřího Dienstbiera a Petra Uhla, aby se nemohli zúčastnit schůze a drželi je v zatčení po několik hodin.

Havel byl zadržen policií pouhých několik metrů od budovy, kde se schůze konala. Zúčastnění schůze bylo také znemožněno Miklošovi Duyarovi, menšinovému Maďaru, kterému nedovolili odjet z Bratislavy.

Státní Department formálně protestoval u československé vlády proti těmto činům a U.S. vídeňská delegace na Informační schůzi silně odsoudila tento zásah československé vlády.

Předseda Hoyer vyjádřil své hluboké zklamání nad touto událostí, která se stala po několika setkáních s československými vládními úředníky a po jejich ujištění, že americká delegace se bude moci setkat s kým si bude přát.

Navzdory nepřítomnosti několika pozvaných chartistů, schůze se vyvinula v živou výměnu informací.

Zástupci Charty 77 navrhli na schůzi vydání sedmi bodů pro zlepšení zachování lidských práv v Československu v situacích, kde vzniká nejvíce problémů:

1) Úřady by měly udělit amnestii všem politickým vězňům.

2) Československá vláda by měla vidět Chartu 77 jako užitečnou funkci občanů, kteří mají právo říci to, co chtějí říci.

3) Všechna diskriminace proti jednotlivcům, kteří vyjadřují názor politický, náboženský, intelektuální nebo kulturní, by měla skončit a hlavně by měla skončit diskriminace v zaměstnání.

4) Informační orgány veřejnosti by měly mít svobodnější volbu ve výběru zpráv a měl by být vydáván nejméně jeden nezávislý časopis týdně, v němž by občané mohli vyjádřit své názory.

5) Volební zákony by měly být změněny tak, aby dovolily několik kandidátů a tajné volby by měly být praktikovány při většině voleb a soudy by měly být uchráněny před politickým tlakem.

6) Zákony by měly být změněny tak, aby bylo dovoleno občanům cestovat do ciziny a svobodně se zase vrátit bez obav, že jejich občanství bude vládou zrušeno.

7) Vláda by měla vynaložit více energie na podporu vývoje národní kultury a mezinárodní kooperace společných projektů.

Na otázku jaká je situace lidských práv v Československu po deseti letech založení Charty 77, představitelé poukázali na menší počet mnohaletých odsouzení do vězení a civilisovanější způsob užívání úřady v jednání s členy Charty. Avšak tvrdili, že útlak a zastrašování nadále trvá, hlavně na venkově. Poukázali na to, že VONS, spolek pro obranu nespravedlivě odsouzených, má dosud 40 případů ve svém seznamu a že i tak, tento seznam zachytil jen zlomek porušování lidských práv v Československu.

V době, kdy delegace byla v Praze, setkala se tam se zástupci Jazzového výboru — československé unie hudebníků. Československé úřady po léta zastrašovaly Jazzový výbor a opětovně se snažily ukončit jeho existenci. Pět členů Jazzového výboru bylo odsouzeno na obvinění z nezákonné obchodní činnosti. Představitelé Charty 77 popsaly Jazzový výbor jakožto evoluční a funkční projev československé veřejnosti. Poukázali na to, že Jazzový výbor byl od začátku založen legálně a provozoval svou činnost pouze na poli kulturním. Avšak tato skupina počala se setkávat se zastrašováním z úředních míst, když začala psát o kulturních vývoji na celém světě, kde mnoho vývoji bylo nebezpečných pro československé úřady. Činnost Jazzového výboru zahrnuje nezávislé vydávání časopisu a organizování Festiva-

VESTNIK

May 1987

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)

Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - O. Kovar

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telephone: 656-1117

VĚSTNÍK

Květen 1987

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)

Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - O. Kovářová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telefon: 656-1117

lu Jazzových dnů v Praze. Vyzývá své členy, kterých je sedm tisíc, — ale i ostatní veřejnost, aby podporovali nezávislou kulturu v Československu. Ko.

Následná konference o CSCE ve Vídni — jednání o bezpečnosti v Evropě

Ve zvláštní pracovní skupině, která jednala o stavu bezpečnosti v Evropě, promluvil za americkou delegaci dne 24. listopadu 1986 vyslanec Robert H. Frowick, který řekl, mimo jiné, toto:

“As we look back to the early post World War II period, we can well understand the firm determination of the Soviet Union never to permit a recurrence of the nightmare of all-out war. Americans recall in this regard their own major efforts to aid the Soviet struggle — for example, through enormous sums of lend-lease aid and through complex military operations, together with our Allies, to open up a second front in the West — thereby relieving pressure on the Soviet forces that held fast from Leningrad to Moscow to Stalingrad.

In the aftermath of war, Americans were deeply disappointed to learn from experience that diplomatic agreements reached toward war's end were not honored. Instead of the free elections promised at Yalta, Soviet power was employed to impose political systems on the Soviet model itself in one country after another in proximity to the Western frontiers of the USSR. A buffer zone was thereby forcibly established in the belief that it might protect the Soviet Union from future destabilization and even military attacks through this vast region of Eastern Europe. Our sympathies shifted from the oppressed Soviet peoples during the war, to the oppressed smaller nations of Eastern Europe, after the war.

Forgive me, Mr. Chairman, for reaching back beyond the inception of the Conference on Security and Cooperation in Europe, but I believe a full understanding of our CSCE principles, and what they should purport to achieve, require this brief digression.

Principle VIII affirms the equal rights and self-determination of peoples. Unfortunately, as George Orwell wrote in a book unavailable in the East, some animals are more equal than others. No violation of the Helsinki Principles is more visible, than the presence of 120,000 Soviet troops in Afghanistan, an army determined to crush national aspirations of the Afghan people to regain their independence. This is an example of contemporary imperialism. We support the Afghan people in their long and bitter struggle. We note that the current pathos of Afghanistan is part of a continuum of Soviet policy of armed intervention that extends back through the events in Eastern Europe.

Regrettably, once Soviet hegemony has been established

in these unfortunate lands, there has never henceforth been the slightest possibility of free elections. Principle VIII is violated not only with armies, but with prison keys. Those in Ukraine, Lithuania, Latvia, Estonia, and elsewhere, who peacefully advocate self-determination for their peoples, as provided for in the Soviet Constitution as well as the Final Act, are treated to harsh prison sentences.

Principle IX also confirms that institutions, organizations and persons have a role to play, along with governments, in enhancing cooperation. As is clear from that language, such a role must not be restricted by governments. The drafters of the Final Act wisely recognized that governments have no monopoly on wisdom, on creative energy, on dedication to our common goals. This is amply demonstrated by the presence and activism of a multitude of non-governmental organizations here in Vienna, whose freedom to speak out and to meet with official delegations, is now recognized as a prerequisite for any type of CSCE meeting, and serves as a fine example of our hosts' dedication to this principle. Yet, it is a principle ignored in several participating states. In the Soviet Union, in the German Democratic Republic, and in Czechoslovakia, unofficial peace groups have been systematically suppressed because they dared to suggest that private citizens could play an independent role in fostering contacts between East and West and working to reduce tensions through mutual understanding. These governments have also made every effort to prevent members of such groups from meeting, both at home and abroad, with fellow human rights and peace activists from other signatory states.

What is needed, is steadfast, realistic, and constructive compliance with the enduring principles to which we all subscribed at the highest level in 1975.” —afa—

Následná konference o Bezpečnosti a spolupráci v Evropě — zhodnocení předsedy

Helsinské Komise, senátora Alfonse M. D'Amato:

Dne 15. prosince 1986 promluvil v plenárním zasedání konference senátor D'Amato:

“I want to discuss the credibility of Soviet promises — a topic, which goes to heart of our work. Ambassador Wise, in a speech before the security working group last Thursday, stated the United's States' views on Principle VII. He pointed out that the Soviet Union is, in fact, a state, in which the power of the ruling elite is absolute. Regardless of the provisions of the Soviet Constitution and Soviet laws, Soviet officials routinely bring charges against anyone who does not obediently follow the lead of the communist party in all matters. We must confront this central fact in our efforts to advance the Helsinki Process. If Soviet authorities have no regard for their own Constitution and laws, how

can we expect them to respect their international commitments?

As chairman of the Commission on Security and Cooperation in Europe, an independent legislative branch agency of the United States Government, I have chaired several hearings on the future of the Helsinki Process. Witnesses were unanimous in their opinion, that the greatest threat to the continuation of the Helsinki Process, is the failure of the Soviet Union and, to differing degrees, its Warsaw Pact Allies, to abide by their Helsinki and Madrid commitments.

The question we face now, as we approach the end of the implementation review phase of the meeting is, whether our frank and detailed review of the Helsinki Final Act and the Madrid Concluding Document, should have any consequences. Having pointed out all of these acts by officials of signatory states, are we then to proceed, as if the suffering and death we have so carefully described, are only of academic interest?

The hearings I chaired in the United States lead me to believe that such a course of action would have grave consequences for the future of the Helsinki Process. For the Process to have a future, to restore its credibility, there must be substantially improved compliance by the Soviet Union and its Warsaw Pact Allies with their promises. The only way these states can prove that their attitude of arrogant disrespect for their commitments has ended, is by matching their promises with deeds.

I would appeal to the signatories of the Final Act to respect their citizen's cultural, ethnic and national identities and their right to self-determination, so that our efforts to establish peace, security and cooperation among all of the participating states, founded upon abiding respect for individual rights and the dignity of the human person, will become a reality." —afa—

CESTOVÁNÍ DO ČESKOSLOVENSKA

Debaty o možnostech cestování do "staré vlasti" vedené v českých a slovenských zákoutích Ameriky — nás nutí k této zprávě:

Krajané všech generací a noví Američané, kteří dostali US občanství po 7. květnu 1957 mohou s blahovůlí komunistické čl. byrokracie dostat visum — jako jiní cizinci — k nutné návštěvě Československa. Obdržeti visum do ČSR je komplikované pro 3 kategorie osob, které se musí nejdříve zbavit čl. občanství, než mohou žádat o visum. Podle informací velvyslanectví Československé socialistické republiky ve Washingtoně, D.C. jsou to:

1) Osoby, které dostaly US občanství mezi **17. září 1939 do 7. května 1957**, neboť se na ně nevztahuje Protokol o úpravě občanství mezi USA a ČSSR.

2) Osoby naturalizované v USA **dříve než dovršily 21 let.**

3) Ti, kdo měli smůlu a byli narození v USA **po 1. lednu 1969** a to dříve než oba, či jeden rodič byli dosud občané ČSSR.

Občané, kteří spadají do těchto 3 kategorií se musí nejdříve zbavit čl. občanství, než mohou žádat o visum. Znamená to vyplnit zvědavý dotazník a osobně zajetí do Washingtonu, D.C. a tam na konsulátě ČSSR pokorně požádat o zbavení čl. občanství. Do roka i dříve komunistické úřady zkontrolují žádost a písemně oznámí, zda

žádosti bylo vyhověno a jaký je poplatek za úřední výkon. Prakticky žádají \$1,000 až \$5,000. Poplatek je vyměřen prý podle vzdělání, příbuzných a odpracovaných let. Každý má čas si rozmyslet, jak chce komunisty podpořit, či s nimi smlouvat. Kdo zaplatí, nemá ještě zaručeno, že visum dostane.

ŠTEFAN PAPÁNEK

Švehla mal postavenie prvého muža v republike po Masarykovi. Mal moc, viac moci ako hociktorý iný politický činiteľ v republike, Masaryka nevnímajúc. Švehla preto mal vplyv na Masaryka a na výkon jeho prezidentského úradu. Samozrejme, že podľa ústavy je právomoc prezidenta veľmi obmedzená a podľa ústavného paragrafu závislá na postoji predsedu vlády. Samozrejme, že ani jeden predseda vlády si netrúfal Masarykovi hovoriť do toho, ako on vykonáva svoj úrad. Len Švehla mohol a robil — vplýval na prezidenta keď sa mu zdalo, že to, čo Masaryk chcel urobiť, sa nezrovnávalo so Švehlovou predstavou prezidentskej funkcie. A prezident na Švehlovu radu dal. Ale tento muž takého významného a jedinečného postavenia v štáte bol aj neobyčejne skromný, muž, ktorý nebažil po verejnom úspechu, po oslovách a po všetkom tom, čo by bolo jeho osobnosť povznášalo. Už keď sa rodila prvá vláda, ukázal svoju veľkú skromnosť, keď sa zasadil o to, aby prvým predsedom vlády bol Dr. Karel Kramář, hoci to už ani vtedy neodpovedalo mocenskému postaveniu národne-demokratickej strany. A Švehla prevzal v tom čase rezort najťažší: ministerstvo vnútra, na ktorého zodpovednosti ležala konsolidácia štátu v revolučnom prostredí po skončení vojny. Švehla to urobil preto, aby pri vzniku štátu dal najavo úctu mužovi, ktorý bol známy ako veľký český poslanec na ríšskej rade vo Viedni, muž, ktorý tak bránil české národné záujmy, že bol rakúskym súdom odsúdený na smrť. Švehla, ktorý práve preto, že sa nikdy nedal kandidovať do ríšskej rady, ale len do provinčného českého snemu, nebol tak známy, ako Kramář a nebol vystavený tak tlaku rakúskeho despotizmu ako Kramář. Švehla to uznal a necítil by sa bol šťastný pri najradostnejšej chvíľke svojho života, pri obnove českého štátu a vzniku Československej republiky, keby nebol urobil takéto gesto voči Kramářovi.

Švehla však zostal skromný po celý život svojho politického posobenia. Mimoriadne zjavne sa to prejavilo, keď strana, ktorej bol predsedom, chcela oslavovať jeho šesťdesiate narodeniny. Švehla sa s celou vervou proti tomu postavil. Zostal skromný, lebo odmietal, aby sa živým robili oslavy a dávali zásluhy.

Milí priatelia, snažil som sa vám priblížiť osobnosť Antonína Švehlu, ktorého 53. výročie smrti bude v decembri a 113. výročie narodenín v apríli. Niekoľkými rymi o jeho osobnosti a o jeho myslení chcel som sprítomniť jeho váhu v našom demokratickom vývoji za prvej republiky. Chcel by som skončiť citátom, ktorý o Švehlovi napísali už spomenuté londýnske noviny, keď konštatovali, že Švehla bol nadpriemerom toho čo v politike bolo do jeho smrti v Strednej Európe a ktorý bezpochyby bol najschopnejší politik, akého do jeho časov vyprodukovalo Československo. Chcel by som konštatovať, že ak zase raz slobodné československé generácie budú sa vracat' k Masarykovým ideálom humanitným, tak budú mať za povinnosť vracat' sa aj k demokratickej sústave, ktorú pre modernú správu štátu vytvoril Antonín Švehla, český sedliak z Hostivare.

ZDENĚK SLAVÍK — 65

Dne 30. dubna 1987 oslaví své pětadesátiny ve svém exilovém kanadském Torontě přední exilový pracovník, bratr ZDENĚK SLAVÍK.

Zdá se to nedávno, kdy na veřejných projevech v naší vlasti varoval národ před nebezpečím světového komunismu. Po komunistickém puči v roce 1948 přechází do aktivního odporu proti násilím nastolenému řádu v zemi. V roce 1950 je zatčen a odsouzen k doživotnímu žaláři.

Více než deset tvrdých let v komunistických věznicích nic neubralo na síle jeho demokratických ideálů. Na jaře roku 1967 dostává se konečně, ne zrovna lehce, do exilu. Zapojuje se ihned do práce v naší zahraniční akci, prochází mnoha funkcemi v našem exilovém a krajanském životě. Jeho politické články v novinách, jeho projevy v amerických a kanadských městech, v rozhlasu a televizi, vydávají svědectví o hrůzách komunismu. Burcují svědomí svobodného světa ve prospěch naší dnes okupované vlasti.

Je činný ve hnutí politických vězňů v exilu, členem výkonného výboru Rady svobodného Československa, členem Společnosti pro vědu a umění, Sokola a členem Ředitelské rady Masaryk Memorial Institute v Torontě.

Zdeněk Slavík nežije v exilu zbytečný život. Má za to naše uznání a dík. *Zdeněk Pražák*

MASARYKŮV ODKAZ

Projev Zdeňka Slavíka, politického vězně, člena Rady Svobodného Československa a člena Ředitelské rady Masaryk Memorial Institute, dne 8. března 1987 v Torontě.

O Tomáši Masarykovi bylo už tolik toho v mnoha světových jazycích napsáno a vysloveno. Mnozí z nás pamatují toho velkého, krásného, ušlechtilého muže. A také šťastnou dobu jeho prvé republiky.

Je možno dlouho mluvit o Masarykovi profesoru a filosofu. O poslanci Masarykovi a Masarykovi státníku. Nejsilněji zapsal se do srdcí národů Čechů a Slováků Tomáš G. Masaryk — prezident Osvoboditel.

Často hovoříme v různých variacích o kultu osobnosti. Ano — Tomáš Masaryk byl kult osobnosti. Postavily si ho právem hodně vysoko oba naše národy. Protože oceňovaly jeho životní moudrost, čestnost a statečnost. Protože ho všichni měli rádi.

Já bych dnes, paní a pánové, rád více vzpomenul odkaz našeho Masaryka.

Když druhý prezident Československé republiky dr. Eduard Beneš nad rakví Tomáše Masaryka za nás za všechny, tenkrát v tom třicátém sedmém roce sliboval, že jeho odkazu věrní zůstaneme, mnozí ve svém smutku netušili, jak cenný to bude pro národ odkaz.

Oceňuje to už 50 let několik generací Čechů a Slováků. A také celý kulturní svět, který dodnes těží z moudré filosofie Masarykovy humanitní demokracie a sociální spravedlnosti.

V dobách těžkých pro náš národ, zůstával Tomáš Masaryk symbolem vyššího principu mravnosti, práva a spravedlnosti. Symbolem svobody a demokracie.

Několikrát v historii našeho mladého státu pokoušel se agresor a okupant z učebních osnov a ze srdcí národa odstranit Masarykovo učení a filosofii. Marně. Protože srdce a síla myšlenky byly silnější, než zbraně nepřítele.

Legionáři na bojištích prvé světové války, zahraniční vojíci v druhé válce světové, příslušníci domácího odporu na

nacistických a komunistických popravištích, umírali hrdě a statečně pro ideu Masarykovy humanitní demokracie. Pro vyšší princip svobody a nezávislosti svého státu. Pro lepší zítřek obou národů.

*

Pro nás, politické vězně komunistického režimu Československa, v těch krutých letech padesátých, byla filosofie Tomáše Masaryka neobyčejnou zbraní.

Kolik statečnosti, síly, pevné jistoty a správnosti ideálů je zapotřebí, aby trýzněný při výsleších vytrval. Aby se nezhroutil fyzicky a duševně, když kromě fyzického násilí ještě na pomoc vyšetřovatelům dodává moderní medicína různé ty drogy a séra k likvidaci posledních sil a vůle člověka.

A potom po odsouzení, v komunistických věznicích a koncentračních táborech, sílila Masarykovská filosofie bojovou morálkou politických vězňů. V každodenním zápase s bolševickým nepřítelem, pologramotnými dozorcí, hladem, zimou — a beznadějí stávající politické situace.

Masarykův odkaz dával politickému vězni pocit, že stojí za to žít ty tolik tvrdé dny a noci teroru třídní nenávisti komunismu.

*

Pro nás — dnes exulanty — je Masarykova filosofie jistotou, že pravda zvítězí. Jako vždy v historii zvítězilo dobro nad zlem.

Masarykovo učení je nám zde v exilu programem. A také hnací silou v naší zahraniční akci. V našem úsilí pro šťastnější, svobodný zítřek naší vlasti.

Velkým naším úkolem také tady v exilu, je seznamovat s filosofií Tomáše Masaryka mladší generaci, která neměla možnost poznat Masarykovo učení a které doma byl vnucován marxisticko-leninský program.

Exil je kus života těžkého. Právě v té nesmírné délce jeho trvání. Nekonečné dny drobné práce, ovlivňování veřejného mínění tohoto kontinentu svobody a prosperity, ve prospěch naší dnes porobené vlasti.

Kdy den zdá se tak krátký, ačkoliv je tak často nastavován nocemi. Zůstává ustavičný pocit, že je nutno vykonat více. Pro ty, kteří tam doma zůstali — a dále bojují.

To je, paní a pánové, svědomí exulanta. Někteří slabší ho zde prohráli. Když nepochopili psychosu tohoto svobodného kontinentu, který ve svém vysokém životním standartu, zakrývá si tak často a rád, obě oči před utrpením národů druhých.

Své svědomí prohráli ti, kteří nepochopili stávající koncepci zahraniční politiky svých exilových zemí. Když přecenili své možnosti.

Své svědomí ztratili ti, kteří si dnes ve svobodném světě upravují vztahy s komunistickým režimem Československa.

Je zapotřebí hodně mravních sil, pevnosti ideálů a nadšení, aby exulant vytrval. Kdy nepřítelem je mu nejen výborně organisovaný světový komunismus, ale také zápas o vlastní existenci, — a také často neporozumění — a lidská závist.

Ten kdo vytrval, má obdiv a uznání. A také lásku těch našich statečných tam u nás doma. Kteří se s takovými nadějemi dívají na naši zahraniční akci.

Masaryk je v nás stále živý. A jeho filosofie tolik cenným odkazem pro národ. My zde v exilu jistě uděláme vše, aby se jeho ideologie stala zase domovem v naší, dnes politicky znásilněné a vojensky okupované vlasti.

Aby se do ní zase vrátilo štěstí, víra, láska, svoboda a demokracie. Do té malé, krásné země, kde je domov můj — a kde je také domov váš — moji drazí přátelé.

Masarykovy dny na Chicagské Universitě, 11. a 12. května 1987

Skvělý nápad prof. Svejkovského se uskutečnil a obohatil československou veřejnost z Chicaga a okolí. Pod záštitou Humanitní sekce a Slovanského oddělení University of Chicago, Masarykovo 50té výročí smrti bylo důstojně oslaveno přednáškami a kulturním večerem.

Přednášky se konaly v angličtině, že se mohla zúčastnit americká veřejnost.

T. G. Masaryk and Czechoslovak Culture and History

A Conference on the Occasion of the Fiftieth Anniversary of the Death of T. G. Masaryk

PROGRAM — MONDAY, MAY 11, 1987

10:10 A.M.—3:30 P.M. — Classics 10 (1010 East 59th Street)

10:10 Jaroslav Pelikan. Yale University. T. G. Masaryk: Still Man for All Seasons?

11:00 Ferdinand Kolegar. Roosevelt University. Masaryk's Themes and Variations on Positivism, Critical Realism and the Religion of Humanity.

2:00 Anna Lisa Crone. University of Chicago. Masaryk's The Spirit of Russia.

2:30 Joseph Anderle. University of North Carolina, Chapel Hill. Interpreters of Czech Destiny: Masaryk and Pekař.

3:00 František Svejkovský. University of Chicago. Culture in Masaryk's Theory and Practice.

TUESDAY, MAY 12, 1987

10:10 Bruce M. Garver. University of Nebraska at Omaha. T. G. Masaryk and the Crisis in Czech Politics, 1912-1914.

10:30 F. Gregory Campbell. University of Chicago. Masaryk and the Politics of the First Republic.

11:00 Dr. Ján Papánek. New York City. Masaryk and Slovakia.

11:30 Vlasta Vráz. Berwyn, Ill. Masaryk and Czechoslovak traditions in the U.S.A.

12:00 Radomír Luža. Tulane University. T. G. Masaryk and the Czech Resistance, 1939-1945.

V pondělí večer se konal kulturní večer v International Hall na campusu. Program uvedli: Organizátor prof. F. Svejkovský, Provost of the University N.M., Bradburn, Chairman of the Slavic Department H. Aronson, Rev. J. Pelikan, dr. L. Rozboril. Na programu měl být slavný pianista R. Firkušný, ale pro nemoc se nemohl zúčastnit. Jako náhradou zpívali zpěváci z Chicagské Opery úryvky ze Smetany. Seifertova báseň To kalné ráno, dopis R. Firkušného a Jarmily Novotné, výňatky z Čapkových Hovorů s Masarykem v češtině přednesl I. Kovář a v angličtině prof. K. Nortcott. Lidové tance zatančila československá taneční skupina Beseda. Po programu se podávalo občerstvení, pod vedením s. F. Uhlířové. Přes velmi špatné počasí — návštěva byla velká — dva velké autobusy jeden menší autobus a mnozí volili svoji transportaci.

ANTONÍN DVOŘÁK A SPILLVILLE, IOWA

Spillville v Iowě je čisté městečko, položené v nepříliš romantické rovné krajině. Protéká jím potok Turkey Run, kolem něho je pěkně udržovaný parčík, kde stojí pomník českého skladatele Antonína Dvořáka a na něm kolem dokola jsou jména jeho nejznámějších skladeb. V městečku na vršíčku je pěký kostel sv. Václava, naproti němu je, doufám, dosud škola s českým památným nápisem. Na hřbitově za kostelem, velmi dobře udržovaném, je mnoho náhrobních kamenů s čistě českými jmény (je mezi nimi i několik Jiráků). Osada byla sice založena Němcem, nějakým Spillmannem, po kterém byla pojmenována, ale její obyvatelstvo se skládalo ve své většině z českých přistěhovalců. Přicházeli hlavně z jižních Čech, od Volyně a Vodňan.

Vypravil jsem se tam hned první rok, co jsem přišel do Ameriky, v létě 1947, a mluvil ještě s dvěma pamětníky, kteří se na Dvořáka a jeho rodinu pamatovali. Jeden byl staroušek již velmi slabý a nemocný, od kterého jsem se mnoho nedozvěděl, ale zato paní Anna Bendová, čiperná stařenka tehdy již více než sedmdesátiletá, si pamatovala všechno, jako by to bylo bývalo včera. Jako mladé děvče posluhovala u Dvořáků, prala jim prádlo a pekla jim i chleba. Navštívil jsem Spillville ještě dvakrát se svou ženou v roce 1950 a 1952, a pokaždé jsme vyhledali milou stařenku, ač každým rokem byla slabší a sešlejší. Neměla, chudák, příliš dobrý život, zdála se být na stará kolena opuštěná. Vypravovala však velmi živě, jaké to ve Spillvillu bývalo. Anglicky tam v době Dvořákova pobytu nikdo neuměl, protože to nikdo nepotřeboval, jak tvrdila. I když se tam přistěhoval nějaký jinonárodovec, třeba Irčan, musil se naučit česky, jinak by byl neobstál. A tak to bylo v celé krajině. Farmáři kolem dokola roztroušení byli také Češi a nejbližší městečko se jmenuje pěkně po česku Protivín.

Jak se tam Dvořák dostal? Roku 1891 mu bylo 50 let, byl už slavným skladatelem, a jeho narozenin bylo po celém světě vzpomínáno. V té době žila v New Yorku nadšená milionářka, manželka velkoobchodníka s požívatinami, původně sama učitelka hudby, pí. Jeanette M. Thurberová, která měla jediný ideál: zasloužit se o americkou hudbu. Nejprve založila v New Yorku operní divadlo, kde se všechny opery měly zpívat anglicky. Na tomto podniku ztratila půl miliónu dolarů. Pak založila v New Yorku novou hudební školu, kde nadaní žáci byli vyučováni zdarma. Z tohoto důvodu povolil Kongres Spojených států této škole, jakožto nevýdělečnému podniku, používat titulu "National Conservatory". Z této Národní konservatoře chtěla pí. Thuberová udělat školu světové pověsti. Hledala proto pro ni v prvé řadě ředitele se světovým jménem. Její volba padla na našeho mistra Dvořáka a její vyslanci začali hned s Dvořákem vyjednávat. Ten nejprve rozhodně odmítl. Byl krátce předtím jmenován profesorem skladby na pražské konservatoři a velmi se těšil na své nové povolání doma. Avšak pí. Thuberová byla neústupná a nakonec Dvořák povolil. Byl již na veliký svět zvyklý ze svých návštěv v Anglii, kde se naučil dosti dobře anglicky, obtížijazykových se tedy lekat nemusil. A finanční nabídka byla skvělá: plat 15.000 dolarů ročně (v nynějších penězích to odpovídá asi 100 tisícům dolarů). Polovina ročního platu vždy byla složena předem v pražské Zemské bance, z druhé poloviny Dvořákovi v New Yorku nejen žili, ale ještě ušetřili. Bylo to v době, kdy ještě neexistovala daň z příjmu!

V téže době studoval na pražské konservatoři tichý český

chlapec z Ameriky, houslista Josef Kovařík. Jeho otec byl řídícím učitelem ve Spillvillu. Byl nejen sám dobrý hudebník, také všechny jeho děti hrály na různé nástroje, a když chtěl mít ze syna dobrého houslistu, poslal ho, jak se to tehdy dělávalo, do Prahy. Dvořák mladého Kovaříka vyhledal, pozval si ho na svůj letní domek ve Vysoké u Příbrami a udělal si z něho svého tajemníka, učitele angličtiny, společníka a důvěrníka. Nedal jinak, nežli že Kovařík pojede s Dvořákovými a bude s nimi v New Yorku bydlet. Tak se i stalo.

Dvořákovi se v New Yorku líbilo i nelíbilo, ale byl zahrnut spoustou nových dojmů, které se záhy projeví v jeho skladbách. Pí. Thuberová od něho očekávala, že obrodí americkou hudbu, nejenže bude sám psát "americké" skladby, ale že vychová i mladé americké skladatele. Dvořákovi se tato myšlenka zamlouvala. Vykládal Američanům, že si mají všimnout své vlastní lidové hudby, svých národních písní a tvořit v jejich duchu. Mezi žáky Národní konservatoře bylo mnoho černochoů, kteří tam byli přijímáni bez diskriminace, což již samo svědčilo o tom, jak pokroková to tehdy byla škola — před 70 lety! Mezi černošskými chlapci ho zaujal zvláště Howard Tacker Burleigh, který znal všemožné plantážní písně a černošské spirituály, a Dvořák si je od něho dával zpívat. Byl jimi nadšen a viděl v nich pravý americký folklór. Radil americkým skladatelům, aby je studovali a psali svou hudbu v jejich duchu. V tom ovšem Dvořák narazil na předsudky, protože černoši byli tehdy rasa utlačena a služebná; proto někteří Američané spíše navrhovali používat motivů indiánských. Dvořák proti tomu nebyl, ale bohužel indiánská hudba je poměrně chudá, daleko chudší nežli černošské zpěvy.

Prvním plodem tohoto Dvořákova nadšení byla symfonie, kterou Dvořák napsal hned na jaře 1893 a kterou nazval "Z nového světa". Nadělalo se mnoho hluku o tom, je-li tato symfonie složena z amerických motivů nebo ne. Dnes je jisto, že v první její části je ozvuk známého spirituálu "Swing low, sweet chariot" a také jiné její melodie mají jistý exotický náznak, ale jinak je to symfonie dvořákovsky česká, jak je nejlépe vidno v jejím tanečním Scherzu.

Po dokončení symfonie se Dvořákovi nechtělo jet na letní prázdniny r. 1893 do Čech. Kovařík poradil — co by jiného? — Spillville v Iowě. A tak Dvořák si objednal z Čech všechny zbývající děti (původně zde měl jen dvě) a na léto se celá jedenáctičlenná karavana vypravila přes málem celý americký kontinent do Iowy: Dvořákovi, šest dětí, služka, tetička a Kovařík. Na domě, kde Dvořákovi bydleli, je dnes pamětní deska, a ve druhém patře se uchovává jeden pokojík s několika památkami a s harmoniem, na kterém hrával v spillvillském kostele "babičkám ke zpěvu kostelních písní", nejráději "Tisíckrát pozdravujem Tebe".

Dvořák se tam cítil šťasten. Krajina se mu zrovna nelíbila, říkával, že je to jako Sahara, človíčka není vidět v polích široko daleko. Ale byl mezi svými, prostými českými lidmi. Chodil mezi ně i do hospody a hrával tam s nimi svou oblíbenou "dardu". Ale také poslouchal zpěv neznámých ptáků na svých procházkách časně ráno a šel se podívat i na produkci Indiánů s jejich tanci. Jeho hudební fantazie nezahálela. Napsal tam nový kvartet, kde se zase objevují ozvuky amerických melodií, a jak sám říkával, indiánských bubínků. Vůbec jeho americká léta byla pro jeho inspiraci velmi šťastná. Skladby zde napsané patří k jeho neslavně-

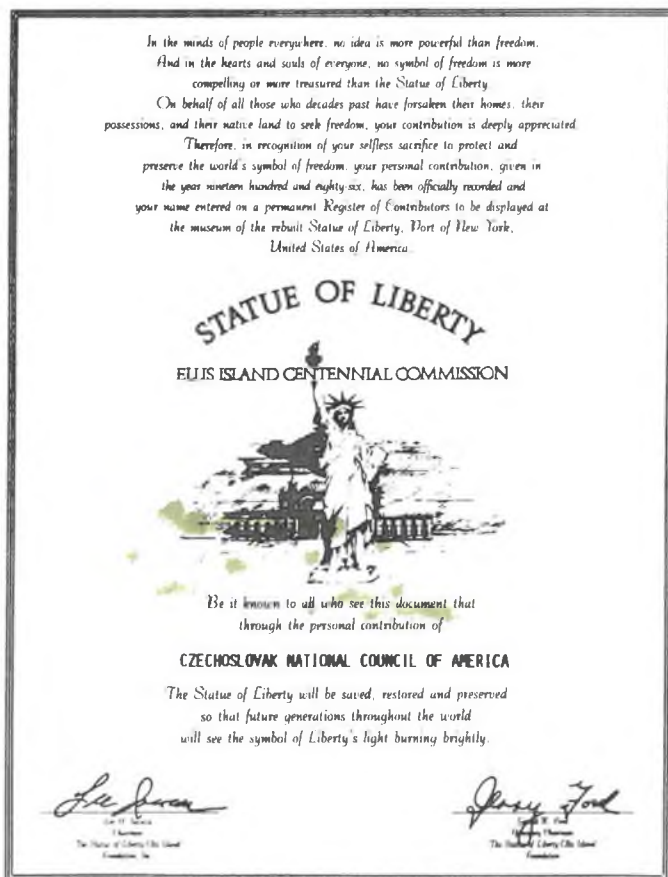
ším: kromě symfonie Z Nového světa a kvarteta, zvláště Biblické písně a nakonec Cellový koncert.

Ze spillvillské idyly se Dvořák také vypravil na cestu po Americe: byl i v Omaze, v Minneapolis, kde obdivoval vodopád Minnehaha, u Niagary, a především také v Chicagu, kde se zúčastnil jako čestný, slavný host "Českého dne" na tehdejší světové výstavě. V průvodu tehdy pochodovaly desetitisíce Čechů (kde jsou ty časy!) a večer se konal koncert z českých skladeb, na kterém Dvořák dirigoval svou Osmou symfonií, nikoliv ještě tu novou, která se stala jeho symfonií Devátou a poslední. Odnal si z Chicaga nezapomenutelné dojmy, ale rád se zase vrátil do svého zatiší ve Spillvillu, nežli musil zase zpátky ke svým povinnostem v New Yorku.

Prázdniny následujícího roku 1894 Dvořák v Americe nevydržel, rozjel se domů na Vysokou. A jakmile opět přivoněl k rodné půdě, již neměl v Americe stání. Zůstal již jen rok a nedal se přemluvit, aby podepsal smlouvu ještě na další léta. Vrátil se r. 1895 a žil, ctěn a milován celým národem, ještě skoro deset let. Jeho věrný famulus Kovařík byl až do svého pensionování členem newyorského filharmonického orchestru a byl do smrti věrným strážcem Dvořákova odkazu. Dr. Alice Masaryková o něm napsala pěknou vzpomínkovou knížku "Hudba ve Spillville". Vydala ji r. 1963 Společnosti pro vědu a umění. K.J.

SOCHA SVOBODY

Československá Národní Rada Americká se zúčastnila v roce 1986 akce na podporu Sochy Svobody. Akce byla velmi úspěšná a za naši snahu jsme dostali následující odměnu:

Z oblasti Chicago

Výroční schůze oblastního výboru Československé národní rady americké v Chicagu

V úterý 17. března večer se konala v Mid America Savings v Ciceru výroční schůze oblastního výboru ČSNRA.

Přítomni byli úředníci oblasti, delegáti odboček a přidružených organizací, za které podali zprávy.

O celoroční činnosti oblastního výboru výstižně referoval tajemník br. Tony Jandáček. Během roku oblastní výbor uspořádal několik vysoce hodnotných a náročných podniků. Jen pochopením a přátelskou spoluprací obětavých členů se to podařilo.

6. dubna v neděli odpoledne m.r. oblastní výbor sponzoroval besedu s Dr. Jaroslavem Pecháčkem o jeho knize Masaryk—Beneš—Hrad ve škole T. G. Masaryk v Ciceru.

Důstojně jsme vzpomněli 68. výročí založení Československé republiky, koncertem komorní hudby, pořádaným v neděli 26. října odpoledne v presbyteriánském kostele v Riverside.

V listopadu za spolupráce Klubu Domov z NSČK se uskutečnil zájezd torontského "Nového divadla". Torontští sehráli v chicagském Velehradě v sobotu 22. listopadu a v neděli 23. dvě velmi úspěšná představení "U pokladny stál", na které se zájmem přišli i příslušníci mladých generací.

A konečně v sobotu večer 24. ledna 1987 byl náš XXXVI. reprezentační ples v předním chicagském hotelu "The Ritz Carlton", který po léta je významnou událostí společenského života naší zdejší národní větve.

Po udělení absolutoria byl jednohlasně zvolen nový výbor na rok 1987:

Br. Richard Púr, předseda; br. Jan B. Uhlíř a Stanislav Brym, místopředsedové; br. Tony Jandáček, tajemník; br. Václav Ženíšek, pokladník; ses. Františka Uhlířová, zapisovatelka; br. Josef Bárta a br. Viktor Novotný, revisoři účtů.

Za řízení schůze nově zvoleného předsedy br. Richarda Púra následovala debata o naší další činnosti.

Věříme, že i letošní rok za spolupráce a přátelského pochopení obětavých členů bude zase rokem úspěšným.

Za tiskový odbor oblastního výboru ČSNRA — F.U.

Z odbočky Orange County, California

Zpráva o činnosti Československé národní rady americké, odbočky Orange County, v roce 1986

1. Výroční členská schůze se konala 8. března 1986. Hlavní náplní schůze byla volba výboru odbočky, přijetí nových členů a schválení plánu činnosti na rok 1986.

2. Ve spolupráci s kluby a organizacemi spolupracujícími v *Americans for Freedom* byl uspořádán 23. března oběd s Bruce Herschensohnem, který v realistickém projevu zhodnotil domácí i zahraniční situaci a několikrát i ukázal, jak je možno obojí příznivě ovlivnit. Zodpověděl také četné dotazy přítomných.

3. Většina členů naší odbočky se zúčastnila 8. června tradičního pikniku odbočky San Dieto ve Fallbrook. Členové výboru jihokaliifornských odboček využili této příležitosti k projednání současných problémů našich organizací a možností spolupráce.

4. V Santa Ana se konalo barbeque a krátká schůze 26. července. Rozhodnuto rozšířit výbor o dva členy, uspořádat přednášku o Nicarague, společně s odbočkou Los Angeles oslatit 28. říjen a poslat několik dopisů jménem odbočky.

5. Přednáška o současné situaci v Nicaragui se uskutečnila v pátek 5. září. Přednášel, vlastně s námi besedoval, člen předsednictva United Nicaraguan Opposition. Nemilým překvapením byl nezájem krajské veřejnosti, zato příjemné prostředí a pomoc nabídnutá statečným Nicaragujským dvěma hosty zastínila malou účast.

6. V říjnu předseda a jednatel odbočky navštívil shromáždění nedávno přišlých krajanů a poskytli jim mnoho informací o životě ve Spojených státech.

7. Kulturní večer k oslavě 28. X. se konal 25. října. Na programu spolupracovaly odbočky Los Angeles, Orange Co., a Pěvecký kroužek Sokola Los Angeles; vystoupilo přitom 11 účinkujících a navíc pánové Konvička a Rájek vystavovali knihy. Výtvarná umělkyně L. Prusak se také představila svými díly. Bohužel, účast na tomto vynikajícím večeru byla opět podprůměrná.

8. Tak jako v minulosti, tak i v roce 1986 se mnoho našich členů podílelo na sociální pomoci potřebným krajanům, zejména těch, kteří nedávno přišli z Evropy.

Závěrem, výbor odbočky děkuje všem, kteří podpořili naši organizaci členstvím, v přípravách podniků, účinkovali v programech, přispěli na občerstvení a i jinak pomohli. Děkujeme a také prosíme o vaši podporu v roce 1987.

Z oblasti Michigan

29. května 1987 (v pátek) vystoupí Waldemar a Olga Matuškoví v 8 hod. večer v Sokole Detroit. Na programu jsou písně z šedesátých let, české a slovenské písně a americké "Evergreens" a country a western. Vstupné \$10.00. O rezervaci volejte J. Poláčka 313-978-8365 nebo J. Zemlicka 313-751-3547.

10.—11.—12. července 1987 (pátek, sobota, neděle) Československý-Americký Festival ve Wyandotta, Michigan. Bohatý program a stánky ČSNRA. Zájemci volejte Alice Herman 313-272-1766.

Lidice — Crest Hill, Illinois — 45. výročí

Letošní pietní vzpomínka na lidickou tragédii se bude konat 6. června 1987. Autobus vypraví kancelář Čihák World Travel, 6302 W. Čermák Rd., Berwyn, Ill. Tel. 795-9050. Odjezd ve 2 hod. odpoledne od Čihák World Travel. Cena i s večeří \$20.00

Dary in Memoriam

K uctění památky Olgy Křížové,
věnují Mr. & Mrs. Roman Berka, IL \$100.00

Členské příspěvky a dary odboček

Odbočka San Diego, CA \$186.00
Krajský výbor Cleveland, OH 500.00

Dary na činnost ČSNRA

Mr. Joseph Kocáb, OH \$ 10.00
Mr. John Šrámek, MI 20.00
Mr. Robert B. Warner, DC 50.00
Mr. & Mrs. Fred J. Štěpánek, MI 10.00

ČSA

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe

jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

VĚSTNÍK

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

FIRST CLASS MAIL

ADDRESS CORRECTION REQUESTED

 436

